

נציב שירות המדינה

ירושלים, י"ב בכסלו התשס"ו
13 בדצמבר 2005

נצ 533-2005
תיק 47

אל: המנהלים הכלליים במשרדי הממשלה ומנהלי יחידות הסמך

שלום רב,

הנדון: מינויים בתקופת בחירות

1. ביום 8.12.2005 פורסם ברשומות צו בדבר פיזור הכנסת ה-16 לפי סעיף 29 לחוק יסוד: הממשלה, ובכך למעשה נכנסו לתקופת בחירות לכנסת ה-17. בתקופה זו מקבלים תוקף הסייגים והמגבלות על מינויים בתקופת בחירות, בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה והנחיות נציבות שירות המדינה.

2. בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מיום י"ג בכסלו התשס"א (10.12.2000) ובעדכון ההנחיה מנובמבר 2005, נאמר, בין היתר, כדלקמן:

"מחד גיסא, נמשכת כסדרה, ככלל, עבודת הממשלה ובכלל זה מינויים ענייניים המתבקשים במהלך הדברים הרגיל, עקב התפנותן של משרות מן השורה, בין בשירות הממשלתי בכלל ובין בחברות ממשלתיות ובתאגידים ציבוריים.

מאידך גיסא, מינוי אדם בעל זיקה אישית או פוליטית בתקופת הבחירות מעורר כשלעצמו – מטבע הדברים – את החשש כי המינוי נעשה מטעמים בלתי ענייניים. וכמאמר הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בעבר: "מינוי שנראה כי דוחקים או נדחקים לעשותו ערב הבחירות... מעורר עליו... חשד שעושה המינוי עושה אותו גם, אם לא בעיקר, מתוך שיקול של כיבוש עמדות של שלטון... (דבר זה) הוא הרסני למוסר הציבור וליחסו של הציבור לחוק ומשפט.

נדרשת, איפוא, הקפדה כפולה – הן באשר לעצם הצורך במינוי בתקופה זו דווקא והן בנוגע להפעלת שיקול הדעת במינוי, על כל פרטיו ודקדוקיו. הדעת נותנת, כי רק מינוי שקיים צורך לעשותו בעת הזאת – ייעשה, ונוכח הרגישות הנזכרת מתחייב שהפעלת הסמכות תיעשה במשורה, תוך בחינת הצורך בהתאם לנסיבות הנוגעות למינוי שמבקשים לעשותו, ובשים לב לחלופות אפשריות (כגון מינוי בפועל, מינוי ממלא מקום וכיוצא באלה)".

ככל שהמדובר במשרות בכירות בשירות המדינה, בתקופה זו ראוי ככלל להימנע מאיושן על דרך מינוי של קבע לתפקיד, אלא אם המדובר במינוי מקצועי מובהק הנדרש בעת הזאת במהלך הדברים הרגיל. פשיטא שמינוי כאמור אפשרי רק לגבי אדם נטול כל זיקה אישית או פוליטית (ר' גם מכתב נציב שירות המדינה מיום ח' בטבת התשנ"ט-27.12.1998).

נציב שירות המדינה

נציב
שירות
המדינה

- 2 -

3. להלן קווים מנחים לגבי יישום הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, כפי שגובשו בדיון שהתקיים בראשות היועץ:

א. ככלל, ובכפוף לאמור להלן, אין למנות מינוי של קבע למשרות שנושאייהן מתמנים על-ידי הממשלה או הטעונות אישורה. הגבלה זו לא תחול על מינויים למשרות בשירות החוץ הטעונים אישור הממשלה, לגבי עובדים הנמנים על הסגל הדיפלומטי המקצועי הקבוע של משרד החוץ.

ב. מינויים באמצעות מכרז:

מינויים באמצעות מכרז יימשכו כסדרם. עם זאת, בתקופה זו נדרש להקפיד ביתר שאת על הכללים האוסרים על הדרג הפוליטי במשרד (שר וסגן שר) וצוות לשכתו להיות מעורב בהליכים לאיוש משרות בשירות המדינה באמצעות מכרז.

ג. מינויים למשרות בכירות באמצעות ועדת איתור:

בהתאם לאמור בסעיף א לעיל, ולפסיקת בית המשפט העליון, ראוי להימנע ממינוי של קבע למשרות בכירות, אלא אם כן מילוי התפקיד נדרש ולא ניתן להמתין להרכבת הממשלה הבאה. לפיכך, ככלל, יש להמנע מאיוש משרות בכירות באמצעות ועדה לאיתור מועמדים. ככל שקיים צורך ממשי במינוי בתקופת הבחירות באמצעות הליך זה קודם לבחירות, תמליץ ועדת האיתור על מועמד אחד בלבד.

ד. מינוי למשרות בכירות הפטורות בפטור מלא מהליך תחרותי (הטעונות חוות דעת ועדת המינויים בראשות נציב שירות המדינה):

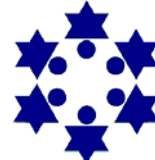
ככלל, יש להמנע מהפסקת כהונה של ממלאי תפקיד כאמור וממינויים של קבע למשרות אלו. ככל שמשרה כזו התפנתה, ככלל, יש לאישה בדרך של מינוי בפועל של עובד המדינה. במקרים בהם קיים צורך ממשי באיוש המשרה באופן קבוע, תיערך בדיקה פרטנית של הנסיבות. בכל מקרה, מינוי של קבע בפטור מלא מהליך תחרותי בתקופת בחירות יתאפשר רק במקרה של מינוי מקצועי מובהק מתוך המערכת.

ה. מינוי מנכ"לים:

בהתאם לכללים הקיימים, שר רשאי למנות מנכ"ל, בכפוף לבדיקת כישורי המועמד, ולסיים את כהונתו, בהתאם לשיקול דעתו. מדובר, איפוא, במינוי אישי של השר, ושרים אכן נוהגים במקרים לא מעטים להחליף את מנכ"ל המשרד עם כניסתם לתפקיד, או בסמוך לאחר מכן. עם זאת, יש להדגיש שהמנכ"ל נתפס כדרג המקצועי הבכיר במשרד והוא אינו חלק מהדרג הפוליטי.

נציב שירות המדינה

נציבות
שירות
המדינה

- 3 -

בנסיבות בהן שר חדש נכנס לתפקיד בממשלת מעבר, תחומה תקופת כהונתו למספר חודשים בלבד, והכל בתקופת בחירות. החלפת מנכ"ל בתקופה זו עלולה לגרום לחוסר יציבות שלטונית, לתפקוד לקוי של המשרד ואף לניצול לרעה של סמכויות שלטוניות. יתר על כן, בהתאם לחוק יסוד: הממשלה, בחודשים אלו השר אינו מכהן מכוח אמון הכנסת, וגם לכך יש משקל בענייננו. עם זאת, וכאמור לעיל, מנכ"ל המשרד משמש כגורם מתווך בין הדרג המקצועי ובין השר, ועבודה תקינה של המשרד מחייבת יחסי עבודה ואמון תקינים בין השניים.

לפיכך, על השר המכהן בממשלת מעבר להמנע, ככלל, מהחלפת מנכ"ל המשרד. חריג לכך הוא מקרה בו נציב שירות המדינה השתכנע כי אין מנוס מהחלפת המנכ"ל לשם תפקוד תקין של המשרד. במסגרת זו יש ליתן משקל ממשי לעובדה, האם מדובר במנכ"ל מקצועי, או במנכ"ל שהובא למערכת כמינוי אישי של השר הקודם.

במקרה בו קיים צורך כאמור להחליף מנכ"ל או אם התפתחה משרת המנכ"ל, על השר למנות, ככלל, עובד מדינה בכיר כממלא מקום המנכ"ל, לפי סעיף 12 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

1. מינויים שההליכים לביצועם החלו לפני החלטת ראש הממשלה בהסכמת נשיא המדינה על התקנת צו לפיזור הכנסת (22.11.2005) ואשר לא הושלמו עקב עיכובים מינהליים או משפטיים, ניתן להשלימם, בהתאם להוראות החוק וכללי התקשי"ר, ועל-פי אישור נציבות שירות המדינה.

4. נציבות שירות המדינה תקפיד על קיום הנחיות אלו ולא תאפשר מינויים של קבע לתפקידים בכירים בשירות המדינה עד לאחר הבחירות וכינון ממשלה חדשה, למעט מינויים מקצועיים מובהקים, שאין לגביהם ספק כלשהו בדבר העדר קיומה של זיקה אישית או פוליטית, כמפורט בהנחיות המפורטות לעיל.

5. הנחיה זו מצטרפת להודעת נש"מ ס/ו 6 מיום 4.12.2005, אשר בה פורטו ההוראות וההנחיות הנוגעות לעובדי מדינה לקראת הבחירות לכנסת ה-17. בימים הקרובים לאחר שייקבע מועד הבחירות באופן חוקי סופי, נפרסם הנחיה משלימה בנוגע למועד המדויק שבו חייבים עובדי המדינה המנויים בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, להתפטר משירות המדינה, אם הם מועמדים לכנסת.

ב ב ר כ ה,

שמואל הולנדר

- העתק: מר מני מזוז, היועץ המשפטי לממשלה
- מר ישראל מימון, מזכיר הממשלה
- מר מלכיאל בלס, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייעוץ)
- סגני המנהלים הכלליים למינהל ומשאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך
- חברי הנהלת נציבות שירות המדינה